

Hälsobrunnar i Bergslagen

Vid Porla brunn 1920-tal. Foto: A-W Hedström. Örebro läns museum/DigitaltMuseum

VÄLKOMMEN PÅ SEMINARIEDAG i Hasselfors
med guidad visning vid Porla brunn, Laxå kommun

PROGRAM 18 oktober 2023

- 10.05 Samling** vid Laxå järnvägsstation **för den som önskar busstransport** till dagens besöksmål (busstransfer ingår i priset). Bussen hämtar upp för resa till Hasselfors
- 10.30 Förmiddagsfika** med smörgås på Hasselgården, Edevägen 10 Hasselfors. Hit åker bussen och här möter den som kommer med bil upp (obs, vänligen ange i anmälan om du har för avsikt att åka bil)
- 11.00 Välkomsthälsning** och praktisk information
- 11.05 Hälsobrunnar mitt i skogen - en svensk specialitet.** Föredrag av idéhistoriker Elisabeth Mansén om svensk kurortshistoria med fokus på Bergslagen
- 12.05 Hellby brunn och badanstalt - en kurort och dess människor.** Arkivarie Oskar Nilsson berättar om en brunnsanläggnings uppgång och fall
- 12.35 Lunch**
- 13.35 Följ med till Porla brunn!** En introduktion till brunnens historia av Cristina Söderberg och Per Bergström från Hasselfors byalag
- 14.40 Avfärd** med buss eller bil från Hasselgården till Porla brunn
- 15.00 Rundvandring** med brunnsdrickning och museibesök vid Porla brunn
- 16.10 Eftermiddagsfika** med hembakt porlakringla
- 16.30 Avslutning.** Bussfärd till Laxå järnvägsstation eller återfärd med bil
- 16.50 Avsläpp** av bussresenärerna vid Laxå järnvägsstation

OM FÖREDRAGEN

Elisabeth Mansén är professor emerita i idéhistoria vid Stockholms universitet. Hon har i sin forskning intresserat sig för 1700-talets kulturhistoria och svensk kurortshistoria med särskilt fokus på de fem sinnenas idéhistoria. I boken *Ett paradys på jorden: om den svenska kurortskulturen 1680-1880* tar hon ett helhetsgrepp om kurortshistorien genom en djupdykning i källmaterialet. Med människan i centrum tar hon bland annat med läsaren till brunnarna vid Loka och Porla i Bergslagen. I sitt föredrag ger hon en inblick i tankar och idéer bakom brunnskulturen liksom sätter de lokala brunsexemplen i sitt historiska sammanhang.

För ett par år sedan gav Hasselfors byalag ut en bok om Porla brunn, en gång en av Sveriges förnämsta brunnsanläggningar. Byalagets *Cristina Söderberg* och *Per Bergström* presenterar nu historien bakom Porla brunn, vilken sträcker sig tillbaka till 1720-talet. Det järnhaltiga vattnet ansågs ha läkande kraft och har använts vid behandling av bland annat gikt och reumatism. Vattnet säljs än idag medan själva kurorten lades ned år 1939. Under seminariedagen får vi även chans att besöka anläggningen och dricka brunn.

Ett annat exempel på lokal brunns historia från Bergslagen presenterar *Oskar Nilsson*, arkivarie vid Eskilstuna stadsarkiv och samordnare för Eskilskällan. I sitt föredrag sätter han fokus på Hällby brunn i norra Sörmland - en brunnsmiljö som idag är helt försvunnen men vars minne lever kvar i Orts- och gatunamn. Under andra halvan av 1800-talet var emellertid det här en plats som sjöd av liv då besökare och personal med stadsläkaren i spetsen intog den tidstypiska brunnsanläggningen.

ANMÄLAN

Anmälan senast den 11 oktober via:

E-post till info@bergslagsarkiv.se eller

Brev till Föreningen Bergslagsarkiv, c/o Landsarkivet i Uppsala, Box 135, 751 04 Uppsala eller
Telefon till 019-777 19 52 (Håkan Henriksson)

Vänligen ange eventuella *kostönskemål/födoämnesallergier* när du anmäler dig.

Om du har för avsikt att *åka bil* till besöksmålet, var så snäll och uppge även detta i anmälan.

OBS - begränsat antal platser. Vänta inte för länge, först till kvarn...

DELTAGARAVGIFT

Pris för medlem 495 kronor

Pris för icke-medlem 595 kronor

Deltagaravgiften insättes på Föreningen Bergslagsarkivs plusgirokonto 439 81 43-0

ERBJUDANDE 1- Ta med en vän! Enskild medlem får till detta arrangemang ta med en (1) icke-medlem till medlemspris.

ERBJUDANDE 2 - Bli medlem i Föreningen Bergslagsarkiv, delta på seminariedagen till medlemspris och få årsboken *Bergslagshistoria* för både 2022 och 2023. Läs mer på föreningens webbplats www.bergslagsarkiv.se